

BOLU ANADOLU GÜZEL SANATLAR LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN ÖSS VE ÖZEL YETENEK SINAVLARINA YÖNELİK KAYGILARI ***

Yrd. Doç. Dr. Nilgün SAZAK*
Yrd. Doç. Dr. A. Serkan ECE**

***1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze
Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi
SDÜ, 7-10 Nisan 2004, Isparta

GİRİŞ:

Birey olarak insan, toplum içinde yaşamak ve her yönden insanlarla etkileşim içinde olmak zorundadır. Sevinç, neşe, heyecan, üzüntü, korku, kaygı, v.b. duygular yaşamamızda her an bizimle olan, çevremizle paylaştığımız, yani bizi biz yapan insani tepkilerdir. Eğitim yaşantısı süresince insan, öğrenme davranışının gerçekleşip gerçekleşmediğinin belirlenmesi için, belirli sınama-ölçme sınavlarına tabi tutulurlar. Kimi zaman başarılı, kimi zaman da başarısız buldukları bu sınavlar onların duygularını olumlu yada olumsuz yönde harekete geçirir.

Ortaöğretim son sınıf öğrencileri bu sınav duygusuyla daha çok iç içedir. Öğrenci Seçme Sınavı gibi geçmişten günümüze bütün bilgilerinin değerlendirileceği bir sınavla başa çıkmak zorunda kalırlar. Geleceğini belirlemek, öğretmenine, ailesine ve arkadaşlarına karşı sorumluluklarını yerine getirmek, "işte bakın ben başardım" demek için çok çalışması gerekir. Bu düşünce içinde olan öğrenci, gireceği sınavı yaşamından daha çok önemseyeceği için, doğal olarak korku ve kaygı kaynağı haline getirir.

Eğitim sistemimizde, lise son sınıf öğrencilerinin geleceğini belirlemek üzere girdikleri sınavlar; hem öğrenci hem de aileleri için duygusal gerilim kaynağı olmaktadır.

Lise öğrencilerinin, meslek edinme ve geleceklerini belirleme amacıyla baş etmek zorunda kaldıkları üniversite sınavı bir korku ve kaygı dönemidir.

Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri, kuruldukları zamandan günümüze müzik ve resim alanında eğitim veren temel mesleki müzik eğitimi kurumlarıdır. Günümüzde bu kurumların sayısı 53'ü bulmaktadır. AGSL bünyesinde bulunan ve araştırmamızın kapsamında yer alan müzik bölümleri, kuruluş amaçları itibarıyla; üniversitelerin Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları, Güzel Sanatlar Fakültelerinin Müzik Bilimleri, Müzikoloji Bölümleri ve Devlet Konservatuvarlarına alan bilgisi ile donanımlı öğrenci yetiştiren bölümlerdir.

AGSL öğrencileri, meslek edinme ve geleceklerini belirlemek amacıyla, diğer liselerde öğrenim gören öğrencilerden ayrı olarak, birbirlerinden farklı özellik gösteren iki ayrı sınava girerek bir yüksek öğrenim kurumuna yerleştirilmektedirler. Bu sınavlar, Yüksek Öğretim Kurumu'nun yaptığı Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) ve ikinci aşama olarak, bünyesinde müzik ve resim eğitimi veren eğitim kurumları bulunan üniversitelerin uyguladığı Özel Yetenek Sınavı (ÖYS) dir. Mezuniyetleri sonrasında ÖSS'de geçerli puanı alan öğrencilerin, müzik eğitimlerine devam etmeleri için Özel Yetenek Sınavlarında da başarılı olma zorunlulukları vardır. ÖSS'de kültür derslerinden (sayısal, sözel, dil) sınava giren öğrenciler, özel yetenek sınavlarında ise mesleki dersler (müziksel işitme, çalma, söyleme) açısından değerlendirilmektedirler.

Bu çalışma, AGSL müzik bölümü son sınıf öğrencilerinin ÖSS ve ÖYS'ye giriş aşamasında yaşadıkları kaygı durumunu incelemek ve sonucunda önerilerde bulunmak amacıyla yapılmıştır.

1. KAYGI

"Köknel (1987)'e göre; kaygı, nedeni bilinmeyen bir korku durumudur. İnsan her an belirsiz bir tehlike yada felaket ile karşılaşacağını düşünüp kendini tedirgin, gergin, sıkıntılı bir bekleme içine sokar. Bir beklenti, istek yada güdünün iç ve/veya dış nedenlerle engellenmesi sonucu ortaya çıkan duygusal bir yaşantıdır".(Börü,2000)

* Kocaeli Üniversitesi Eğitim Fak. GSE Bölümü

** Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fak. GSE Bölümü

“Kaygı; insanda iç ve dış uyarılar sonucu ortaya çıkan duygusal bir yaşantıdır. Hazırlanması gereken derslerin birikip ağırlaşması, sizden beklenenlerin fazlalığı ve bütün bunları nasıl yapacağınızı bilememeniz büyük bir yük oluşturur ve bu da zamanla bıkkınlık verir. Herkesin dönem dönem yaşadığı bu usanma ve karamsarlık duygusu kaygı olarak adlandırılmaktadır.

Kaygı bir heyecan türüdür ve heyecanların nedenlerini bireyin çevresini algılayış tarzından ayırmak olanaksızdır”. (Öztürk,1997)

“Duygularımız olarak sıralayabileceğimiz sevinç, üzüntü, korku ve heyecanın yanında bunların daha inceltilmiş olanların da bulunduğunu biliyoruz. Bunlardan biri de korkunun daha yaygınlaşmış ve kaynağı nesnesi kaybolmuş olan türü kaygı (anxiety, angst) olarak adlandırdığımız duygudur. Günlük dilde ise kaygı kavramını daha çok endişe yerine, yani bilinçli korkularımız için kullanırız. Örneğin sınavdan, sağlığınıza, bir toplantıdan yada zamanında yetişemeyeceğimizden “kaygı”lanırsınız yada dünya yıkılsa umursamaz kişiler için kaygısız nitelemesini kullanırız”. (Dağ,1999)

Öner’e göre kaygı “temeli bilinçsiz olan fakat birey tarafından bilinçli olarak tespit edilen bir korku, tedirginlik ve endişe duygusu olup fizyolojik değişmelerle ve sözel yollarla iletebilen bir duygudur”. (Baykan,1998)

“Durumluk Kaygı: Tehlikeli koşulların yarattığı genellikle her bireyin yaşadığı geçici, duruma bağlı bir kaygıdır.

Sürekli Kaygı: Objektif kriterlere göre nötr olan durumların birey tarafından tehlikeli ve özünü tehdit edici olarak algılanması sonucu oluşan hoşnutsuzluk ve mutsuzluk duygusudur”. (Öner,1985)

“Freud’a göre kaygı, fiziksel yada toplumsal çevreden gelen tehlikelere karşı bireyi uyarma, gerekli uyumu yapabilme ve yaşamı sürdürebilme işlevlerine katkıda bulunur...Kaygı sorunu; birçok önemli sorunun bir araya toplandığı bir düğüm noktası ve çözümü tüm ruhsal varlığımıza ışık tutacak bir bulmacadır”. (Börü,2000)

“Davranışçı ekole göre ise kaygı insanın evrimsel olarak kolayca koşullanmaya yatkın bir tepkisi olarak görülmekte, koşullanmalar ve genellemeler sonucu oluştuğu ifade edilmektedir. Öğrenilmiş bir tepkidir yani iç ve dış çevre etkileri, bir diğer deyişle yaşantılar sonucunda kazanılmıştır ve öğrenmeyi sağlayan bağlantılar ortadan kalktığında bu tepkide yok olabilir.

Bunun bir varyasyonunu yapan bilişsel ekol ise, kaygı tepkisinin otomatik bir takım koşullanmaların değil ama tehdit algısı ve kontrol duygusu gibi bilişsel faktörlerin bir sonucu olduğunu iddia etmektedir. Kişinin korkutucu durum karşısında bunu ne kadar korkutucu olarak nitelendirdiği, ne kadar kontrolü ve yetenekleri altında gördüğüne önem verir. Kişi durumu ne kadar korkutucu, kontrolü dışında ve var olan kapasitesi dışında algılıyorsa o kadar kaygılanır.

Varoluşçular konuyu başka bir açıdan ele almaktadırlar. Heidegger’e göre insan kendi varlığından haberdar olan tek varlıktır. Aynı zamanda insan başka varlıkların da varoluşlarını fark eder ve onlarla beraber aynı dünya içinde varolur. Fakat insan bu beraberliği kabul etmemekle, kendi özelliğini ortaya koymakla, beraber bulunduğu diğer varlıklarla arasında bir mesafe sokmaya çalışmaktadır... İnsan idrak ettiği bu durumdan mahrum, sebepsiz varlığına bir sebep, bir sahip arama gayretine düşer. İşte bu idrak, bu yalnızlığın farkına varma ve bu arama gayretleri onun sıkıntısına sebep olmaktadır”. (Sevinç,1999)

2. SINAV KAYGISI

“Sınav öğrencinin ilgi, yetenek ve çalışma alışkanlıklarıyla kazanmış olduğu ‘bilgilerin değerlendirilmesidir’. Sınav ‘kişiliğin değerlendirilmesi değildir’. Sınavlarda uygulanan testler kişilik testleri olmayıp bilgi ve başarı testleridir”. (Baltaş,2000)

“Sınav kaygısı, kaygının özel bir durumudur. Kaygı belirtileri olası bir başarısızlıkla ilgili endişeye eşlik eden duygusal, bedensel ve davranışsal tepkilerdir”. (Öztürk,1997)

“Anne babanın, çocuğu ile ilgili idealleri ve beklentileri çocuğun sınırlarını zorluyorsa ortaya çıkacak duygu hali sınav kaygısı olabilir”. (Öztürk,1997)

“Belirsiz kaygılar ve aşırı duyarlılık, sürekli sıkıntılı ve gergin olmalarına, umutlarını kolayca yitirmelerine neden olur. Dikkatlerini toplayamadıkları ve yanlış yapmaktan çok korktukları için karar vermede güçlük çekerler. Büyük zorlukla bir karara ulaşabilseler bile,

yapmış olabilecekleri yanlışlar ve bunların doğurabileceği olumsuz sonuçlar üzerinde aşırı bir kaygı sürdürürler” (Geçtan,1997)

“Artık bir sınav çağında yaşamaktayız. Dünyanın her yerinde birçok insanın hayatı yalnızca sınavlarla etkilenmekle kalmamakta, sınavdaki başarılarına göre hayatları hakkında kararlar da verilmektedir...Bu nedenle, birçok öğrencinin sınavları tehdit edici olarak algılamasına ve sınavlar sırasında, özellikle doğa bilimleri disiplinlerinde, geçici duygusal durum olarak tanımlanan durumluk kaygı yaşamasına şaşırılmamalıdır”. (Öztürk,1997)

“Gencin yaşamında önemli bir aşama olarak görülen üniversite sınavı ister istemez kaygı yaratacaktır. Sınavın kendi hayatında önemli bir rol oynayacağına inanan her öğrencide son hafta içinde şu değişikliklerin görülmesi doğaldır. (Baltaş 1998):

-Şiddetli bir huzursuzluk duygusu ve ders çalışırken dikkati toplamakta güçlük.

-Kalp vuruş sayısının veya vuruş şiddetinin artması, solunumun sıklaşması, kesik kesik nefes almak ve farkında olmadan nefes tutmak.

-Yapılan tekraralarda zihnin bulanması, öğrenilmiş olan bilgilerin karmakarışık olduğu duygusuna kapılma.

-Zamanın çok çabuk geçtiği inancı ve panik duygusu.

-Ders çalışma sırasında bir konuyu tekrarlarlarken, tam olarak anlamadan bir başka konuya geçme isteği.

-Yakın çevredeki arkadaşların sınava daha iyi hazırlandığı ve daha başarılı olacakları duygusu”. (Yeşilyaprak,2003)

“Rehberlik ve Araştırma Servisi görevlilerinin ders yılı içinde yüksek kaygılı olduklarını saptayarak kaygı azaltma seminerlerine aldıkları gençlerden seminer süresince duydukları beklediklerinden ötede ifadelerdi:

‘Uyku uyuyamaz durumdayım’; ‘Kazanamazsam mahvolurum’; ‘Yemek yiyemiyorum’; ‘Hayattan hiçbir zevk alamıyorum’; ‘İstediğim yere giremezsem, ölsem daha iyi’ ve bunlara benzer daha birçok söz, son derece doğal bir şekilde öğrencilerin ağızından dökülüyordu.

Bu duygu ve düşüncelerin öğrenmeyi engellediğini ve onların başarılarını olumsuz yönde etkilediğini tekrarlamaya gerek duymuyoruz.... Sınav kaygısıyla başa çıkmak bedensel, zihinsel ve davranış düzeyindeki düzenleme ve çabaları gerektirir” (Baltaş,2000)

“Sınav kaygısı yüksek olan birey herhangi bir sınav/değerlendirme durumunda “özvarlığının” tehdit edildiği korkusuna kapılır. Yalnızca sınavda değil, grup içinde konuşma, soru sorma, sorulara cevap verme, tartışmalara katılma, yüksek sesle okuma, v.b. etkinliklerde de korkulu, sinirli, gergin ve heyecanlı olurlar”. (Öztürk, 1997)

“Yüksek sınav kaygısı zihnin çalışma sürecini, akılcılığı, duruma adapte olmayı güçleştirir ve dolayısıyla sınav performansını düşürür. Bu konuda yapılan bir araştırmada üniversite giriş sınavına hazırlanan öğrencilerin kaygı düzeyi, genel cerrahi bölümünde ameliyata alınacak hastaların kaygı düzeyinden çok daha yüksek bulunmuştur (Baltaş,1998). Görüldüğü gibi sınav, genç için “bir ölüm kalım meselesi” olarak algılanmaktadır. Aynı araştırma bulguları, kız öğrencilerin erkeklerden daha yüksek kaygılı olduklarını göstermiştir”. (Yeşilyaprak, 2003)

Öğrencilerin yaşamlarında, bu kadar çok yer alan ve endişelenmelerine neden olan sınav kaygısı, geleceğimizin mimarı olan genç nesilleri etkilemektedir. Bu araştırmada, üniversiteye girişte sınav kaygısını yaşayan öğrencilerden bir kesit alınıp, araştırılmak istenmiştir. Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Öğrencileri, giriş bölümünde belirtildiği gibi iki ayrı sınava girip, iki kez sınav kaygısı yaşadıkları için araştırılmaya değer bulunmuştur.

YÖNTEM

Araştırma, deneysel yöntemlerden tek gruplu öntest-sontest modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak geçerlik-güvenirliliği alınmış olan Sınav Kaygı Envanteri (SKE) ve araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgileri ve araştırma sorularını içeren bir anket uygulanmıştır.

Evren:

Bu araştırmanın evrenini, Bolu Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümü öğrencileri oluşturmaktadır.

Örneklem:

Bolu AGS Lisesinden 2002-2003 öğretim yılı müzik bölümü son sınıf öğrencileri (N=20) araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması:

Veri toplama aracı olarak Spielberger ve bir grup doktora öğrencisi tarafından Güney Florida Üniversitesi'nde 1974-1979 yılları arasında gerçekleştirilen, Necla Öner-Deniz Albayrak tarafından Türkçe'ye çevrilen (1980 yılında yayınlanan) Sınav Kaygı Envanteri (SKE) ve araştırmacılar tarafından geliştirilen, kişisel bilgileri ve araştırma sorularını içeren öntestte12, sontestte 9 sorudan oluşan bir anket kullanılmıştır.

Hazırlanan bu anketler, 2002-2003 eğitim-öğretim yılı sonunda, Bolu AGSL müzik bölümü son sınıf öğrencilerine ÖSS ve Özel yetenek Sınavı öncesinde uygulanmıştır.

ÖSS'ye 20 öğrencinin tamamı; Bolu AİBÜ Eğitim Fak. GSE. Müzik Öğretmenliği ABD'nda yapılan ÖYS ye ise 16 öğrenci girmiştir. 4 öğrenci bu sınava katılamamıştır.

Sınav kaygı envanterinin tümtest puanı için, 20 soruya verilen yanıtların hepsi dikkate alınmıştır. Her yanıt için ağırlık 1 ile 4 arasında değiştiğinden, en düşük tümtest puanı 20, en yüksek tümtest puanı ise 80 dir.

Verilerin Çözülmesi:

Öğrencilerin ÖSS ve ÖYS kaygı durumlarının belirlenmesi için hazırlanan anket ve sınav kaygı envanteri sonuçları ayrı ayrı sayısallaştırılmıştır. Anket sorularına verilen cevapların frekans ve yüzde değerleri alınıp tablo haline getirilmiştir. Sınav kaygı envanterine verilen cevaplar,öntest-sontest modelinde t-testi yapılmış tümtest değeri tablolaştırılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, Bolu AGSL Müzik Bölümü son sınıf öğrencilerinin ÖSS ve ÖYS kaygıları arasında bir farklılık olup olmadığına ilişkin yapılan araştırmada, öntest ve sontest verilerinden elde edilen bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

1. Öğrencilere ÖSS'ye Yönelik Uygulanan Öntest Araştırma Bulguları ve Yorumları

Araştırmacılar tarafından hazırlanan öntest sorularından elde edilen Yüzde ve Frekans verileri aşağıda verilmiştir.Bu çalışmada öntestte 20 öğrenci katılmıştır.

Çizelge 1
Öğrencilerin Eğitimleri Sırasında Nerede Kaldıklarına İlişkin Bulgular

Eğitiminiz sırasında nerede kalıyorsunuz	Frekans	Yüzde
Ailem ile birlikte	12	60
Akrabalarımın yanında	2	10
Pansiyonda/öğrenci yurdunda	6	30
Toplam	20	100

Çizelge 1' de görüldüğü gibi; öğrencilerin büyük çoğunluğu olan %60'ı aileleriyle kalırken, sırasıyla %30'u öğrenci yurdunda ve %10'u akrabalarının yanında kalmaktadır.

Çizelge 2
Öğrencilerin Geleceklerini Belirlemek İçin Yaptıkları Seçime İlişkin Bulgular

Geleceğiniz için nasıl bir seçim yaparsınız	Frekans	Yüzde
ÖSS ile bir Yüksek Öğretim Kurumuna yerleşmek istiyorum	1	5.0
ÖYS ile Müzik Eğitimi veren herhangi bir Yüksek Öğretim Kurumuna yerleşmek istiyorum	19	95.0
Toplam	20	100

Çizelge 2'den anlaşıldığı gibi; öğrencilerin tamamına yakın bir çoğunluğunun (%95) ÖYS ile Müzik Eğitimi veren herhangi bir Yüksek Öğretim Kurumuna yerleşmek istemişlerdir. Bu sonuca göre, öğrencilerin bilinçli olarak AGSL'lerini tercih ettikleri ve geleceklerini müzik üzerine kurmak istedikleri düşünülmektedir.

Çizelge 3
Öğrencilerin ÖSS İçin Uyguladıkları Çalışmalara İlişkin Bulgular

ÖSS için nasıl bir çalışma uyguluyorsunuz	Frekans	Yüzde
Dershaneye devam ediyorum	17	85
Kendim hazırlanıyorum	3	15
Toplam	20	100

Çizelge 3'de; öğrencilerin %85'inin Dershaneye devam ettiği, kalan %15'lik bir bölümünün sınava kendisinin hazırlandığı belirlenmiştir. Bu sonuca göre, üniversite sınavına hazırlık aşamasının zorunluluğu olarak görülen dershaneler; aile ve öğrencinin sınav kazanılmasının güvencesi olarak gördüğü kurumlardır.

Çizelge 4
Öğrenci Ailelerinin ÖSS İle İlgili Tutumlarına İlişkin Bulgular

		Evet	Hayır
Ailem ÖSS yi mutlaka kazanmam gerektiğini söylüyor.	F	4	16
	%	20	80
Ailem ÖSS yi kazanmasam da önemli olmadığını belirtip "canın sağolsun" diyor.	F	7	13
	%	35	65
Ailem her fırsatta ÖSS için çalışmam gerektiğini söylüyor.	F	13	7
	%	65	35
Ailem ile ÖSS ye "Çalıştın, çalışmadın, az çalıştın" diye tartıştığımız oluyor.	F	5	15
	%	25	75

Çizelge 4'te; ailelerin %80'lik bir çoğunluğunun çocuklarına ÖSS'yi kazanmaları konusunda baskı uygulamadıkları ortaya çıkmaktadır. Ailelerin %20'si ise çocuklarına mutlaka kazanmaları konusunda baskı uygulamaktadır. Ailelerin büyük çoğunluğunun, çocuklarının bu sıkıntılı dönemlerinde anlayışlı olmaları sevindiricidir.

Ailelerin %65'lik çoğunluğu ÖSS ile ilgili çocuklarına destek olup, kazanmasa da önemli olmadığını söyleyebilecek yürekliliktedirler.

Aileler sınav konusunda ne kadar anlayışlı olsalar da, %65'lik bir çoğunluğunun çocuklarına her fırsatta sınav için çalışmalarını gerektiğini söyledikleri ortaya çıkmıştır.

Ailelerin %75'i ile çocukları arasında ÖSS hazırlığına ilişkin bir tartışma yaşanmıyor. Bu sonuç önceki maddelerde belirlenen anlayışla çalışmaktadır.

Çizelge 5
Öğrencilerin Arka Arkaya Girdikleri ÖSS ve ÖYS Sınavlarından Etkilenme Derecelerine İlişkin Bulgular

ÖSS den sonra ÖYS ye girmeniz sizi ne derece etkiliyor.	Frekans	Yüzde
Çok etkiliyor	10	50
Biraz etkiliyor	9	45
Hiç etkilemiyor	1	5
Toplam	20	100

Çizelge 5'ten anlaşıldığı gibi, ÖSS den sonra ÖYS ye girmek, öğrencilerin %50'sini "çok etkiliyor", %45'ini "biraz etkiliyor", %5'ini de "hiç etkilemiyor". Bu sonuca göre öğrencilerin arka arkaya girdikleri bu iki farklı sınavı başarmak için bir kaygı yaşadığı sonucuna varılabilir.

Çizelge 6
Sınava Hazırlanma Sürecine Olumsuz Olarak Etki Eden Maddelere İlişkin Görüşler

Maddeler		Çok Etkiliyor	Biraz Etkiliyor	Hiç Etkilemiyor	Boş
Konserler ve provalar (etkinlikler) sınava hazırlanma sürecinizi ne derece etkiliyor.	F	12	4	4	-
	%	60	20	20	-
Bireysel ders ödevlerini yetiştirebilme çabası sınava hazırlanma sürecinizi ne derece etkiliyor.	F	3	5	12	-
	%	15	25	60	-
İdareci ve öğretmenlerin tutumları sınava hazırlanma sürecinizi ne derece etkiliyor.	F	4	13	3	-
	%	20	65	15	-
Okul pansiyonunda (yurt) kalmak sınava hazırlanma sürecinizi ne derece etkiliyor.	F	2	4	10	4
	%	10	20	50	20
Evdeki çalışma ortamı sınava hazırlanma sürecinizi ne derece etkiliyor.	F	1	3	16	-
	%	5	15	80	-
Sınava hazır olmama düşüncesi sınava hazırlanma sürecinizi ne derece etkiliyor.	F	4	10	6	-
	%	20	50	30	-

Çizelge 6'da görüldüğü gibi, yıl içinde yapılan konserler ve provalar, öğrencilerin sınava hazırlığını %60 oranında "çok etkiliyor" seçeneğinde yoğunlaşmıştır. Ders yılı içinde çok yoğun bir şekilde etkinlik hazırlığı olan öğrencilerin sınav hazırlığına gereken önemi veremedikleri anlaşılmaktadır.

Bireysel ödevlerin hazırlanması aşaması %60 oranıyla öğrencileri "hiç etkilemiyor". Bu sonuca göre; öğrencilerin ders ödevlerine, sınav hazırlığı kadar önem verdikleri sonucuna varılabilir.

İdareci ve Öğretmenlerin sınava yönelik olumsuz tutumları %65'lik bir oranda "biraz etkiliyor" seçeneğinde oluşmuştur.

Okul pansiyonunda kalmak %50 ile "hiç etkilemiyor" seçeneğinde bulunmuştur ve öğrencilerin %20'si bu soruyu cevapsız bırakmıştır.

Evdeki çalışma ortamı, öğrencilerin sınav hazırlığını %80'lik bir çoğunlukla "hiç etkilemiyor" seçeneğinde bulunmuştur. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin ev yada yurt ortamından olumsuz olarak etkilenmedikleri düşünülmektedir.

Sınava hazır olmama düşüncesi, öğrencilerin %50'sini "biraz etkiliyor", %30'unu ise "hiç etkilemiyor".

Öğrencilerin sınav hazırlığı döneminde çok fazla olumsuz etkenle karşılaşmadıkları, yada bu olumsuz etkenleri en aza indirdikleri düşünülmektedir.

2. Öğrencilere ÖYS'ye Yönelik Uygulanan Sontest Araştırma Bulguları ve Yorumları

Araştırmacılar tarafından hazırlanan sontest sorularından elde edilen Yüzde ve Frekans verileri aşağıda verilmiştir. Bu çalışma Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi GSEB Müzik Öğretmenliği ABD'nin açmış olduğu ÖYS'nde uygulanmış ve Bolu AGSL öğrencilerinden bu sınava 16 öğrenci katılmıştır.

Çizelge 7
Öğrencilerin Kaç Üniversitenin ÖYS'ne Başvurduğuna İlişkin Bulgular

Bu sene kaç üniversitenin özel yetenek sınavına başvurduunuz?	Frekans	Yüzde
1	2	12.5
2	7	43.8
3	6	37.5
4 ve daha fazla	1	6.3
Toplam	16	100.0

Çizelge 7'de görüldüğü gibi, öğrencilerin %43.8'i iki; %37.5'i üç; %12.5'i bir; %6.3'ü dört kez yada daha fazla ÖYS'ye başvurmuştur. Bu durum, öğrencilerin maddi olanakları ölçüsünde şanslarını çoğaltıp farklı yerlerin sınavını deneyerek bir bölüme yerleşme çabalarını ortaya koymaktadır.

Çizelge 8
Öğrencilerin ÖYS İçin Uyguladıkları Çalışmalara İlişkin Bulgular

Özel yetenek sınavı için nasıl bir çalışma uyguluyorsunuz?	Frekans	Yüzde
Özel ders alıyorum	1	6.3
Kendim hazırlanıyorum	9	56.3
Özel ders almamın yanı sıra kendim hazırlanıyorum	6	37.5
Toplam	16	100.0

Çizelge 8 öğrencilerin ÖYS için çalışmalarını ortaya koymaktadır. %56.3'ü sınavlara kendisi hazırlanırken; %37.5'i özel ders ve kendi çalışması ile; %6.3'ü sadece özel ders olarak sınavlara hazırlanmış olduklarını belirtmişlerdir. Bu sonuç okulda aldıkları alan eğitiminin yeterli olduğunu düşündürmektedir.

Çizelge 9
Öğrenci Ailelerinin ÖYS İle İlgili Tutumlarına İlişkin Bulgular

		Evet	Hayır
Ailem ÖYS yi mutlaka kazanmam gerektiğini söylüyor.	F	4	12
	%	25	75
Ailem ÖYS yi kazanmasam da önemli olmadığını belirtip "canın sağolsun" diyor.	F	8	8
	%	50	50
Ailem her fırsatta ÖYS için çalışmam gerektiğini söylüyor.	F	6	10
	%	37.5	62.5

Çizelge 9'dan elde edilen bulgulara göre; ailelerin öğrencilere ÖSS'de gösterdikleri tutumla paralel sonuçlar bulunmuştur.

Ailelerin %75'lik bir çoğunluğunun çocuklarına ÖYS'yi kazanmaları konusunda baskı uygulamadıkları ortaya çıkmaktadır. Ailelerin %25'i ise çocuklarına mutlaka kazanmaları konusunda baskı uygulamaktadır.

Aileler, çocuklarına ÖSS'yi kazanamamasalar bile önemli olmadığını belirtip, destek olmuşlar ama bu durum ÖYS'de değişmiş ve yarı yarıya eşitlenmiştir.

Ailelerin sınav konusundaki anlayışı farklı olsa da, %62.5'lik bir çoğunluğunun çocuklarını her fırsatta sınava çalışmaları konusunda zorlamadıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Bu durum, ailelerin ÖSS korkusunu yenip, çocuklarına ÖYS konusunda daha fazla güvendiklerini ortaya çıkarmıştır.

Çizelge 10
Öğrencilerin ÖYS'yi Denemekteki Amaçlarına İlişkin Bulgular

Öğrencilerin ÖYS yi denemekteki amacı nedir	Frekans	Yüzde
AGSL mezunuyum, tek amacım bir müzik bölümüne yerleşmek	15	93.8
Yeteneğime güveniyorum	1	6.3
Toplam	16	100

Çizelge 10'da öğrencilerin meslek seçimi konusunda bilinçli oldukları anlaşılmaktadır. Yeteneğine güvenen ve AGSL'de okuyup geleceğine yön veren, alanı ile ilgili almış olduğu eğitime güvenen öğrenciler oldukları anlaşılmıştır.

3. Öğrencilerin ÖSS ve ÖYS'ye Yönelik Kaygıları Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına İlişkin Öntest-Sontest Bulguları ve Yorumları

Veri toplama aracı olarak Spielberger ve bir grup doktora öğrencisi tarafından Güney Florida Üniversitesi'nde 1974-1979 yılları arasında gerçekleştirilen, Necla Öner-Deniz Albayrak tarafından Türkçe'ye çevrilen (1980 yılında yayınlanan) Sınav Kaygı Envanteri (SKE); öğrencilere ÖSS ve ÖYS öncesi uygulanmış, sınav kaygısına yönelik görüşlerinden elde edilen t-testi sonuçları aşağıda verilmiştir.

ÇİZELGE 11
Öğrencilerin ÖSS ve ÖYS Kaygıları Arasında Anlamlı Fark
Olup Olmadığına İlişkin Görüşler

Toplam	N	X	SS	Sd	T	P
Ön test	20	48.20	12.55	34	.302	.764
Son test	16	46.87	13.70			

*P<.05

Çizelge 11'de görüldüğü gibi öğrencilerin, ÖSS ve ÖYS ile ilgili kaygıları öntest-sontest sonrasında anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Her iki testte de öğrencilerin sınav aşamasında "sık sık" kaygı yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin, yaşamlarında bir dönüm noktası olan ÖSS ve ÖYS ye eşit bir şekilde önem verdikleri, her iki sınavında önlerinde aşılması gereken bir engel olduğunu kabul ettikleri sonucuna varılabilir.

ÇİZELGE 12
Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre ÖSS ve ÖYS Kaygıları
Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına İlişkin Görüşler

Cinsiyet	N	X	SS	Sd	T	P
Kız	31	48.74	12.87	34	1.323	.195
Erkek	5	40.60	11.88			

*P<.05

Çizelge 12'den elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin ÖSS ve ÖYS ile ilgili kaygıları cinsiyet değişkenine göre öntest-sontest sonrasında anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Çizelge 2 incelendiğinde erkek ve kız öğrencilerin "sık sık" sınav kaygısı yaşadığı ortaya çıkmaktadır. Bu sonuca göre; cinsiyeti ne olursa olsun öğrencilerin her iki sınavı da önemsedikleri, aynı derecede kaygı yaşadıkları söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bolu İli evren olarak alınan bu araştırmada, elde edilen bulgular ışığında, belirlenen sonuçlar aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır.

1. Bolu AGSL Müzik Bölümü öğrencilerinin, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bilinçli olarak meslek seçimi yaptıkları belirlenmiştir. Kuzgun'a göre "Meslek seçimi, bireyin kendisine açık meslekleri, çeşitli yönleriyle değerlendirip, kendi gereksinmelerini dikkate alarak, istenilir yönleri çok, istenmeyen yönleri az olan birine yönelmeye karar vermesidir".(Kuzgun,1982)
"Bireyin ihtiyaçları, duyguları, tutumları, değerleri, ilgileri ve yetenekleri mesleğinin seçiminde önemli rol oynar".(Kepçeoğlu,1994)
2. ÖSS hazırlığında, diğer okullarda okuyan öğrenciler gibi Özel Dershanelere gidip, onları sınav kazanmak için bir güvence olarak gördükleri,
3. ÖYS hazırlığında, okulda aldıkları eğitimi yeterli görüp, kendi çalışmalarlarıyla sınava hazırlandıkları,
4. Aileler, her ne kadar çocuklarının ÖSS'yi kazanamamasından korksalar bile, bilinçli veliler olarak onları destekledikleri sonucuna varılmıştır.
T-testi sonuçlarına göre;
5. Öğrencilerin, ailelerinin de ilgi ve desteğini almalarına rağmen geleceklerini belirleyen ÖSS ve ÖYS'den eşit oranda kaygı duydukları,
6. Cinsiyet değişkenine göre yapılan araştırmalarda, kız öğrencilerin erkeklere oranla daha çok sınav kaygısı yaşadığının belirtildiği çalışmalardan farklı olarak (bkz;Sevinç,1999; Baltaş,2000), bu araştırmada, kız ve erkek öğrencilerin aynı oranda (sık sık) sınav kaygısı yaşadığı sonucuna varılmıştır.
Eldeki sonuçlar ışığında aşağıdaki önerilere yer verilmiştir.
1. Üniversite sınavına hazırlık aşamasında büyük bir sektör haline gelen dershanelerin, orta öğretim kurumlarının yerini almasını engellemek, öğrencileri ve aileleri bilinçlendirip, okulda verilen eğitimin yeterli olacağına inandırma gerekliliği düşünülmektedir.
2. Okul-aile işbirliği ve okul rehberlik servisinin katkıları ile, ergenlik dönemi sorunları yanında bir de sınav kaygısı yaşayan öğrencilerin sınav kaygısını yenmek için psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine yer verilmelidir.

KAYNAKÇA:

1. Baltaş, A (2000) , “Stres Altında ezilmeden Öğrenmede ve Sınavlarda Üstün Başarı”, İstanbul, Remzi Kitabevi, 18.Basım.
2. Baykan, Ö (1998) , “Lise Öğrencilerinin Mesleki Yönelimleri Ve Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki” , İzmit,Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
3. Börü ,A (2000) , “Üniversite Giriş Sınavlarında Öğrencilerin Yaşadığı Kaygı Ve Nedenleri”, Eskişehir, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
4. Dağ, İ (1999) , “Psikoloji Işığında Kaygı”, Ankara, Doğu Batı Düşünce Dergisi, Sayı:6, Felsefe Sanat ve Kültür Yayınları.
5. Geçtan, E (1985) , “İnsan Olmak”, İstanbul, Remzi Kitabevi, 18. Basım.
6. Öner, N (1985) , “Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı”, İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
7. Kepçeoğlu, M (1994) , “Psikolojik Danışma Ve Rehberlik”, Ankara, Özerler Matbaası.
8. Kuzgun, Y (1982) , “Mesleki Rehberliğin Bireylerin Yetenek Ve İlgilerine Uygun Meslekleri Tanımlarına Etkisi”, Ankara, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
9. Öztürk, G (1997) , “Psikolojik Danışma ve Rehberlik”,İstanbul, İstanbul Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, PDR ABD, Yayınlanmamış Ders Notları.
10. Sevinç,M. T (1999) , “Lise Son Sınıf Öğrencilerinde, Kaygı Ve Başarı Düzeyleri Arası İlişkinin Araştırılması, Kullanılan Ölçüm Yöntemlerinin Güvenirlik Ve Geçerliliğinin İncelenmesi”, İstanbul, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tıbbi Biyoloji Anabilim Dalı Biyoistatistik Bilim Dalı.
11. Yeşilyaprak, B (2003) , “Eğitimde Rehberlik Hizmetleri-Gelişimsel Yaklaşım”, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım,6.Basım.